Kl. 17

Vegna útkomu bókarinnar Einstök Mamma eftir Bryndísi Guðmundsdóttur verður blásið til útgáfugleði í bókaversluninni IÐU, Lækjargötu 2a, í dag kl. 17. Bókin er byggð á endurminningum Bryndísar, en mamma hennar heyrir ekki og því notar fjölskyldan táknmál. Í gleðinni mun Bryndís lesa kafla úr bókinni og verður lesturinn túlkaður á táknmál um leið, ásamt því að söngkonan Védís Hervör flytur sýnishorn af nýja geisladisknum sínum.

menning

menning@frettabladid.is

Sýningar í Smátíma

Hópur ungra myndlistarmanna hefur tekið sig til og útvegað sér sýningarrými í hjarta miðborgarinnar til þess að sýna verk sín. Rýmið er í kjallara Kaffi Hljómalindar á Laugavegi 21.

„Okkur langaði til þess að skapa okkur eigin vettvang til að sýna verk okkar. Það mætti segja að þetta væri hálfgerð grasrótarstarfsemi hjá okkur þar sem okkur langaði til að sýna fram á að myndlistarmenn þurfa ekki að vera undir hælnum á því kerfi myndlistarsafna og gallería sem bjóða upp á sýningarrými," segir Páll Björnsson sem er einn myndlistarmannanna framtakssömu. „Það er til fullt af húsnæði í Reykjavík sem hægt er að leigja undir svona starfsemi. Maður heyrir unga listamenn stundum kvarta yfir því að það sé erfitt að komast að í galleríum, en við tókum málin bara í eigin hendur."

FRAMTAKSSAMIR MYNDLISTARMENN Ný sýning verður opnuð vikulega í Smátíma.

Sýningarrýmið hefur hlotið nafnið Smátíma. Fyrirhugaðar eru tíu samsýningar tveggja listamanna og opnar ný sýning í rýminu á hverjum föstudegi fram í janúar. Opnunartími rýmisins verður eftir hádegi föstudag til miðvikudag og er aðgangur að sýningunum ókeypis og öllum opinn.

Fyrst til að sýna í rýminu eru þau Páll og Steinunn Gunnlaugsdóttir. Sýning þeirra kallast „Reconstruct: what the hell happened? E²m jafna gengur upp" og eru á henni verk unnin með blandaðri tækni. „Með þessari sýningu erum við að fanga gervirannsókn á tilverunni. Við framkvæmdum ýmsar efnafræðirannsóknir á hugmyndafræðilegum og fagurfræðilegum hugtökum og má sjá afraksturinn á sýningunni í Smátíma," segir Páll.

Sýning Páls og Steinunnar verður opnuð í Smátíma í kvöld stundvíslega kl. 19.

- vþ

Stanslausir árekstrar

Kjartan Ólafsson tónskáld heldur upp á dag tónlistar með útgáfu á diski sem geymir fjögur hljómsveitarverk hans í flutningi Sinfóníunnar. Þetta er ekki í fyrsta sinn sem Kjartan ræðst í útgáfu á eigin tónverkum. Hann hefur verið iðinn við að koma tónsmíðum sínum á framfæri allar götur frá því að smellurinn Lalíf skaust fram á 45 snúninga plötu á sínum tíma.

Hljómsveitarverkin sem heyrast nú eru hljóðrituð á tímabilinu 1988 til 2005. Þeirra á meðal er Víólukonsert sem Helga Þórarinsdóttir leikur ásamt hljómsveitinni sem var valinn tónverk ársins 2001. Hin verkin eru Sólófónía frá 2004 sem byggir á íslenskum þjóðlögum og Sinfónían flutti 2005, Sonnetta sem flutt var á Myrkum músíkdögum 1999 og elsta verkið er Reflex frá 1988.

Útgáfur Kjartans á eigin tónsmíðum sýna að hann hefur víða komið við á ferli sínum sem tónskáld: fyrir utan popplagið fræga hefur hann samið tónlist fyrir leikverkið Pétur Pan í sviðsetningu LR og unglingaóperuna Dokaðu við sem þau Garðar Thor Cortes og Marta Halldórsdóttir sungu. Kjartan hefur samið mikið af raftónlist og á verk á þremur diskum, auk disksins Music from Calmus.

Stóri ópusinn á nýja disknum er einleikskonsertinn sem Kjartan samdi sérstaklega fyrir Helgu Þórarinsdóttur á nokkuð löngum tíma. Verkið var í vinnslu frá 1995 til 2000. Þar stefnir hann saman einleikshljóðfærinu og hljómsveitinni, hefðbundnum tónsmíðakerfum og algrímískum aðferðum – algóritmum eða reikniaðgerðum. Hann segir verkið byggjast á einföldum efnivið en gegn því sé stefnt flóknara og samsettara tónefni.

Sólófónían virðist af lýsingum byggja á svipuðum átakasviðum: Þar segist Kjartan notast við mismunandi tónefni: aldagömul stef úr þjóðlögum í bland við heimasmíðar. Hann tekur þann efnivið og þróar áfram með Calmuskerfinu sem er sérhannað fyrir nútímatónsmíðar. Kjartan segir kerfið hafa verið í notkun síðan 1988 og sé raunar eldra tónsmíðakerfi með sínum viðbótum sem snúið sé í forrit. Það sé fáanlegt á netinu og opið til notkunar. Það hafi þann kost að geta samkeyrt ný og eldri kerfi. „Tónsmíðakerfi hafa verið til í hundruð ára," segir hann. „Calmus hefur þann kost að það er hægt að keyra saman gamalt og nýtt. Samtími okkar er ekkert annað en stanslaus árekstur þess forna og nýja."

TÓNLIST Kjartan Ólafsson tónskáld gefur út fjögur verk sín fyrir hljómsveit á disk í dag. FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI/

Kjartan hefur alltaf gefið út sjálfur. Hann vill hafa fullkomna stjórn á útgáfunni. Segist að vísu alltaf vera á hausnum fyrir bragðið, en það fylgi því að vera listamaður nú á tímum: „Maður má bara ekki detta á andlitið. Okkur er að lærast að meta listræn efni, þar á meðal tónlist sem er á eftir einhverju öðru en gullpeningum. Í listum felast verðmæti sem ekki verða mæld með peningum. Fólki er farið að skiljast það eftir langa hríð."

pbb@frettabladid.is

Innsæið ræður för

Margrét H. Blöndal myndlistarmaður opnaði sýningu í tveimur sýningarsölum á annarri hæð Listasafns Reykjavíkur í Hafnarhúsi í gær. Í öðrum salnum eru þrívíð verk sem eru sérstaklega unnin inn í salinn en í hinum eru teikningar.

Titill sýningarinnar er „Þreifað á himnunni" og vísar til inntaks verkanna sem flest eru einskonar rannsókn á hjúpunum sem umlykja allar lífverur. „Mér þykir orðið himna fallegt orð, ekki síst þar sem það getur átt við svo margt, allt frá örfínu himnunum utan um líffæri til óáþreifanlegs fyrirbæris eins og ósónlagsins sem er einskonar himna utan um jörðina. Það eru himnur og hjúpar utan um okkur öll sem aðskilja okkur frá öðrum fyrirbærum heimsins. Að þreifa á þessum himnum getur bæði þýtt að snerta þær en einnig að velta þeim fyrir sér eða skoða þær," segir Margrét.

Þrívíðu verkin á sýningunni undirstrika ekki aðeins eiginleika sýningarsalarins heldur mótast þau einnig af eiginleikum efnisins sem þau eru unnin í. Skúlptúrarnir bera ótvíræð merki þess að hafa verið meðhöndlaðir á ýmsan hátt, eins og listamanninum hefur þótt best henta hverjum efniviði. Þannig hafa sum verkin verið krumpuð og önnur rifin eða brotin eða unnin á ótal aðra vegu.

„Lykilþáttur í mínum verkum er að ég hef ekki stjórn yfir efnunum sem ég vinn með. Þau hafa áhrif á hvernig ég vinn úr þeim og úrvinnsla mín hefur svo áhrif á endanlega mynd þeirra. Í handfjötlun efnanna felst ákveðin nánd. Þessi nálgun leggur áherslu á möguleikana í efninu og veltir upp spurningunni hvaða meðhöndlun efnin kalla á. Oft vinn ég skúlptúra út frá því hvaða verkfæri eru hendi næst til að vinna á efnunum, þannig að það hefur líka áhrif á endanlega niðurstöðu. Þessi verk byggjast á innsæi. Ég get ekki séð fyrir hvert vinnuferlið leiðir mig."

EFNI MEÐHÖNDLAÐ Eitt af verkum Margrétar á sýningunni í Hafnarhúsinu.

Teikningarnar sem Margrét sýnir eru unnar úr óvenjulegum efnivið. „Ég vann teikningarnar með vatnslitum og ólífuolíu. Þær sýna stækkuð smáatriði ljósmynda sem ég tók og eru fyrirbærin á þeim stundum greinanleg sem tilteknir hlutir en stundum eru þau nánast algerlega óhlutbundin. Mér finnst ólífuolía vera afar fallegt efni, hún er næringarrík og ljair vatnslitunum eins konar skúlptúríska eiginleika. Einnig er erfitt að stjórna henni; hún lekur gjarnan út fyrir línur teikninganna og skapar þannig eins konar áru utan um myndefnið."

Sýningin stendur til 31. desember næstkomandi.

vigdis@frettabladid.is

